

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-JUNIOR LYCEUM 2009

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsimata ta' l-Assessjar Edukattiv

IT-TIELET SENA

STORJA ĠENERALI

HIN: Siegha u nofs

Isem: _____

Klassi: _____

TAQSIMA A

Hares sewwa lejn dan is-sors dwar il-Belt Valletta u wara wieġeb billi timla l-vojt b'kelma jew kliem adattati.

Sors A. Mappa tal-Belt Valletta tas-seklu 18.

- 1.1 Il-Belt Valletta nbnet fuq l-Gholja _____ (1)
- 1.2 Il-pjanta tal-Belt Valletta saret minn _____ (1)
- 1.3 L-ewwel xoghol b'rabta mal-Belt kienu _____ (1)
- 1.4 It-toroq tal-Belt saru għamla ta' _____ (1)
- 1.5 F'nofs il-Belt inbena l- _____ tal-Granmastru. (1)
- 1.6 F'tarf il-Belt reġgħet inbniet Forti _____ li kienet iġġarrfet fl-Assedju l-Kbir.(1)
- 1.7 Il-bereġ tal-Kavallieri nbnew mal-Belt kollha u għalhekk ma sar l-ebda _____ riżervat għalihom. (1)
- 1.8 Il-qtuġh tal-ġebel għall-bini tal-Belt sar mill- _____ (1)
- 1.9 Fl-1571 il-Kavallieri garrew il-Kunvent mill- _____ għall-Belt Valletta. (1)

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet.

1.10 X'kontribut ta Ġlormu Cassar fil-bini tal-Belt Valletta?

_____ (2)

1.11 X'importanza strategika kellha l-Gholja li fuqha nbnet il-Belt Valletta?

_____ (2)

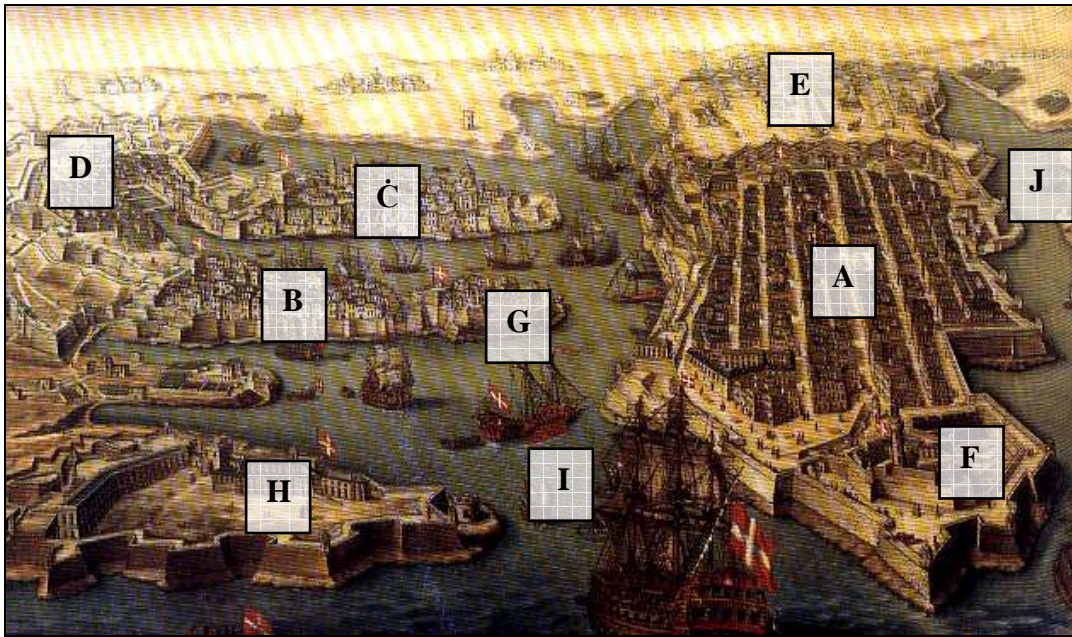
1.12 Kif komplet tizviluppa l-Belt Valletta taht il-hakma tal-Ordni fis-sekli 17 u 18?

(Total 15-il marka)

TAQSIMA B

2. Hares sewwa lejn dan is-sors u wara wieġeb il-mistoqsijiet dwaru.

Kemm damu Malta l-Kavallieri għamlu minn kollox biex iharsu l-portijiet ewlenin billi bnew diversi fortifikazzjonijiet. Kompli t-tabella mogħtija hawn taht dwar l-ibliet u l-fortifikazzjonijiet tal-Kavallieri madwar il-Port il-Kbir. L-ewwel waħda hi mogħtija bhala eżempju.

Sors B. Il-Port il-Kbir fis-seklu 18.

		L-isem tal-belt, fortizza u port
2.1	Belt A	Valletta
2.2	Belt B	
2.3	Belt C	
2.4	Belt D	
2.5	Subborg E	
2.6	Forti F	
2.7	Forti G	
2.8	Forti H	
2.9	Port I	
2.10	Port J	

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet

2.11 X'kienet ir-raġuni li l-Kavallieri bnew il-Furjana?

2.12 Liema kategorija ta' nies marru jgħixu fil-Mandraġġ? _____ (1)

2.13 (a) Liema **tnejn** minn dawn l-aktar li kienu jgħixu fl-ibliet tal-Kottonera fi żmien il-Kavallieri?
(*bdiewa, rgħajja, negozjanti, baħrin, nobbli, sajjieda*) (2)

(b) Ghid għaliex għażilt dawn. _____
_____ (1)

2.14 Liema industrija kibret fil-Port il-Kbir fi żmien il-Kavallieri? _____ (1)

(Total 15-il marka)

TAQSIMA Ċ

3. Kompli t-tabella dwar l-irhula qodma ta' Malta u Ghawdex. L-ewwel wahda hi mogħtija.

3.1	Joffru kenn mill-irjiegħ qawwija u fis-šhana tax-xemx.	sqaqien
3.2	L-ispazju ewlieni mingħajr bini fil-qalba tar-raħal.	
3.3	Prova ta' kemm il-Maltin kienu devoti tat-twemmin Nisrani.	
3.4	Post fejn kienu jingabru l-għassiesa biex jieħdu l-ordnijiet.	
3.5	Post fejn kien isir il-ħasil tal-ħwejjegħ.	
3.6	Il-knisja ewlenija li aktarx kienet tkun f'nofs ir-raħal.	

(5)

Wieġeb dawn il-mistoqsijiet.

3.7 Liema **tnejn** minn dawn ix-xogħlijiet **ma kontx** issib fost il-Maltin ta' żmien il-Kavallieri?

(*qalfat, welder, skarpan, furnar, bennej, ġurnalist*) (2)

3.8 Ghaliex twaqqfu:

(a) il-*Monte della Redenzione*? _____
_____ (2)

(b) il-Kulleġġ tal-Ġiżwiti? _____
_____ (2)

(ċ) it-Tribunal ta' l-Inkwizizzjoni? _____
_____ (2)

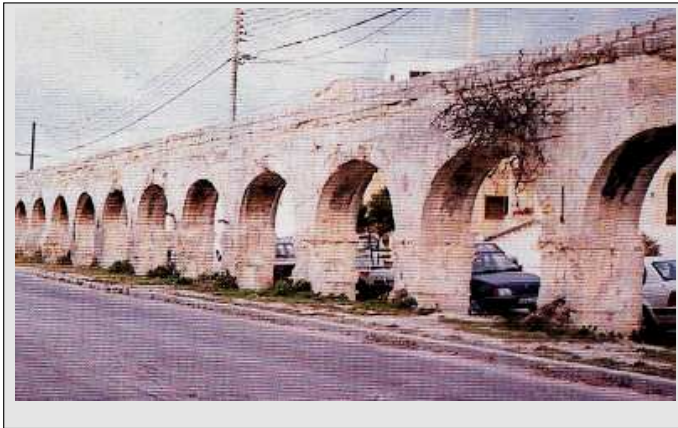
3.9 X'għamel il-Granmastru Pinto biex waqqaf l-Università ta' Studji?

_____ (2)

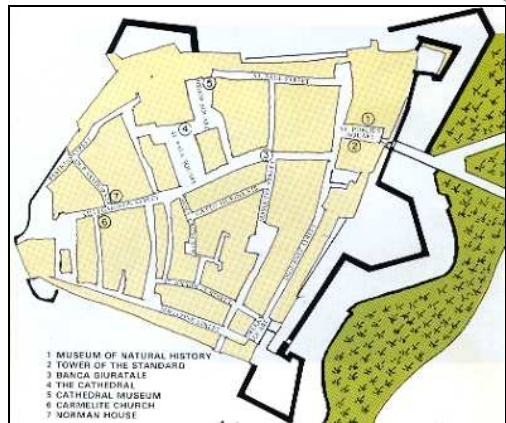
(Total 15-il marka)

TAQSIMA D

4.1 Wieġeb dawn il-mistoqsijiet dwar l-Akwidott ta' l-Ilma u l-Imdina fi żmien il-Kavallieri.

Sors C. L-Akwidott li wassal l-ilma fil-Belt Valletta

Sors D. Pjanta tal-Imdina

- 4.1 X'nuqqas kellha l-Belt Valletta qabel sar l-akwidott? _____
- 4.2 X'kien jismu l-Granmastru li għalih issemma l-akwidott. _____
- 4.3 Minn liema minn dawn l-irħula beda jinbena l-akwidott (*Dingli, Attard, Mosta, Siġġiewi*).
- 4.4 L-akwidott hu magħmul minn ħafna (*gandotti, arkati, kolonni, hitan*) mibnija hdejn xulxin.
- 4.5 F'liema seklu nbena l-akwidott? _____
- 4.6 L-ingenier li kompli u lesta l-akwidott kien _____
- 4.7 X'bini kien iġġarraf fl-Imdina bit-terremot ta' l-1693? _____
- 4.8 Min kien il-Granmastru li rrestawra l-Imdina? _____
- 4.9 L-arkitett Mondion li rrestawra l-Imdina kien ta' nazzjonalità _____
- 4.10. Il-bini li tela' fl-Imdina fis-seklu 18 kien fuq stil _____

(10 x 1 = 10)

4.2 Ikteb VERU jew FALZ għal dawn is-sentenzi dwar it-tmexxija ta' Malta mill-Kavallieri.

(a)	Ir-Rewwixta tal-Qassisin saret fi żmien il-Granmastru Pinto.	
(b)	Il-Konfoffa ta' l-Ilsiera saret fi żmien il-Granmastru Vilhena.	
(c)	Il-qassis li mexxa l-Irvell tal-Qassisin kien Dun Gejtman Mannarino.	
(d)	Fl-Irvell tal-Qassisin Forti Sant'Jiermu ntrebà mir-ribelli.	
(e)	L-ilsiera li qamu kontra l-Ordni rnextielhom jaħarbu minn Malta.	

(5 x 1 = 5)

(Total 15-il marka)

TAQSIMA E

Hares sewwa lejn dan is-sors u wieġeb il-mistoqsjiet dwaru.

Sors D

- 5.1 Liema ġrajja fl-istorja ta' Malta juri sors D? _____ (1)
- 5.2 F'liema sena seħhet din il-ġrajja? _____ (1)
- 5.3 Liema Ġeneral famuż kien fuq ix-xwieni? _____ (1)
- 5.4 Xi skuża ġab dan biex ikun jista' jidhol bil-flotta fil-Port il-Kbir?
_____ (1)
- 5.5 Liema Granmastru kien imexxi 'l Malta f'dak iż-żmien? _____ (1)
- 5.6 X'konsegwenza kellha din il-ġrajja fuq l-Ordni tal-Kavallieri?
_____ (1)
- 5.7 X'għamel dan il-Ġeneral fil-ftit jiem li għamel hawn Malta?

_____ (2)
- 5.8 X'seħh f'Malta fl-ewwel jiem ta' Settembru 1798?

_____ (2)

(Total 10 marki)

TAQSIMA F

6. Imla l-vojt bi kliem li joqghod dwar ir-Rivoluzzjoni Franciża ta' l-1789.

Sors E
Il-waqgħa tal-Bastilja f'idejn il-poplu ta' Parigi.

Sors F
Il-qtil tar-re Lwigi XVI bil-giljottina.

Qabel ir-Rivoluzzjoni Franciża, il-poter fi Franza kien kollu f'idejn _____. Dan kien jgħix fil-_____ ta' Versailles ftit bogħod minn Parigi. In-nobbli u l-_____ kellhom pożizzjoni privileġġjata fil-pajjiż. Mill-banda l-oħra l-piż tat-_____ kien jaqa' l-aktar fuq il-_____ u fuq il-klassi tan-nofs. In-_____ kienu jgħixu fil-lussu u ma jithalltux ma' min kien inqas minnhom.

Dan kollu wassal biex fl-1789 il-Francizi qamu kontra t-tmexxija tar-re _____ XVI.

Il-poplu attakka l-_____, il-fortizza li kien hemm f'nofs Parigi. Xi snin wara r-re għaddewh ġuri u qatluh billi qatgħulu rasu bil-_____. Wieħed mill-aktar dokumenti importanti li ħareġ minn din ir-rivoluzzjoni u li kellu effett kbir fuq l-istorja ta' l-Ewropa u tad-dinja kien id-Dikjarazzjoni tad-_____ tal-Bniedem.

(Total 10 marki)

7. Ikteb fit-tul dwar wiehed minn dawn it-temi.

7. 1 Ikteb dak li taf fuq **tnejn** minn dawn il-bini tal-Kavallieri fil-Belt Valletta.

- (a) Il-Palazz tal-Granmastri
- (b) Il-Bereġ tal-Kavallieri
- (ċ) Il-Knisja Konventwali ta' San Ġwann
- (d) Is-Sacra Infermeria

(10 x 2 = 20 marka)

7.2 Spjega kif il-Kavallieri ddefendew il-kosta, il-bajjiet u l-gholjiet ta' Malta u Ghawdex. Ghaliex hassew il-htiega li jaghmlu dan? X'qed isir mill-awtoritajiet u minn ghaqdiet volontarji biex wirt bhal dan jinzamm fi stat tajjeb?

7.3 Xi stil ta' hajja kellhom il-Maltin u kif kienu jiddevertu fil-hin hieles taghhom taht il-hakma tal-Kavallieri?

7.4 X'diffikultajiet kellhom il-Francizi fis-sentejn li damu jahkmu l-Gzejjer Maltin? X'bidla saret fil-mod ta' kif il-Maltin kienu jaraw lill-Francizi fil-bidu u lejn it-tmiem tal-hakma taghhom?

(Total 20 marka)
